

Susiklosčius aiškioms *force majeure* aplinkybėms, Europos arešto orderį vykdančios institucijos turi trečią kartą suderinti asmens perdavimo datą, kai du pirmieji bandymai perduoti nepavyko dėl prašomo perduoti asmens pasipriešinimo

Nacionaliniai teismai turi patikrinti, ar institucijos negalėjo numatyti tokio pasipriešinimo ir ar jo pasekmių perdavimui nebuvo įmanoma išvengti, nepaisant visų atsargumo priemonių, kurių ėmėsi šios institucijos

Lietuvos teismas dėl Tomo Vilko išdavė du Europos arešto orderius. Airijos institucijos bandė perduoti T. Vilką Lietuvos institucijoms naudodamosi komerciniu skrydžiu. Tačiau dėl agresyvaus elgesio T. Vilko neįleido į lėktuvą. Antras bandymas perduoti naudojantis komerciniu skrydžiu po dviejų savičių taip pat nepavyko dėl panašių aplinkybių.

Tuomet Airijos teisingumo ir lygybės ministerija pateikė *High Court* (Aukštasis teismas, Airija) prašymą leisti trečią kartą pamėginti perduoti T. Vilką. Tačiau šis teismas nusprendė neturįs jurisdikcijos nagrinėti šio prašymo ir nurodė paleisti T. Vilką.

Teisingumo ir lygybės ministerija apskundė šį sprendimą *Court of Appeal* (Apeliacinis teismas, Airija). Šiomis aplinkybėmis *Court of Appeal* pateikė Teisingumo Teismui klausimą, ar pagal Sąjungos teisę, susiklosčius *force majeure* aplinkybėms, atitinkamoms institucijoms leidžiama daugiau nei vieną kartą suderinti naują asmens perdavimo datą ir, jei taip, kokiais atvejais.

Teisingumo Teismas visų pirma priminė, kad pagal Sąjungos teisę prašomas perduoti asmuo perduodamas ne vėliau kaip per 10 dienų nuo galutinio sprendimo dėl Europos arešto orderio vykdymo. Vis dėlto nustatytos tam tikros šios taisyklės išimtys. Pavyzdžiui, numatyta, kad jeigu prašomo perduoti asmens perdavimas per numatytą terminą neįmanomas dėl vienoje ar kitoje valstybėje narėje susiklosčiusių *force majeure* aplinkybių, teisminės institucijos gali suderinti naują perdavimo datą. Atsižvelgdamas, be kita ko, į Sąjungos teisės aktų leidėjo siekiamus tikslus, Teisingumo Teismas padarė išvadą, kad **pagal Sąjungos teisę aiškiai neribojamas naujų asmens perdavimo datų skaičius ir leidžiama suderinti naują perdavimo datą, kai nepavyko perduoti per 10 dienų nuo galutinio sprendimo dėl Europos arešto orderio vykdymo.**

Toliau Teisingumo Teismas nagrinėjo, ar vykdančioji teisminė institucija (šiuo atveju Airijos institucijos) ir išduodančioji teisminė institucija (šiuo atveju Lietuvos institucijos) turi trečią kartą suderinti perdavimo datą, jeigu dėl prašomo perduoti asmens pakartotinio pasipriešinimo du kartus nepavyko jo perduoti.

Teisingumo Teismas pirmiausia pažymėjo, kad **Sąjungos teisės aktų leidėjas ketino remtis *force majeure* sąvoka, suprantama kaip neįprastos ir iš anksto negalimos numatyti aplinkybės, nesusijusios su asmeniu, kuris jomis remiasi**, kurių pasekmių nebuvo įmanoma išvengti, nepaisant visų atsargumo priemonių, kurių buvo imtasi.

Po to Teisingumo Teismas pabrėžė, kad *force majeure* sąvoka turi būti aiškinama griežtai. Iš tiesų, *force majeure* aplinkybės gali pateisinti prašomo perduoti asmens perdavimo termino pratęsimą, tik jeigu perduoti asmuo per numatytą terminą „neįmanoma“; taigi vien tai, kad asmuo perdavimas apsunkinamas, negali pateisinti šios taisyklės taikymo.

Teisingumo Teismas padarė išvadą, kad nagrinėjamu atveju **prašomo perduoti asmens priešinimasis jo perdavimui gali būti pagrįstai pripažintas su atitinkamomis institucijomis nesusijusia ir neįprasta aplinkybe**. Tačiau šio atvejo iš esmės negalima pripažinti aplinkybe, kurios nebuvo galima numatyti.

Juo labiau tokiu atveju, kai prašomas perduoti asmuo jau priešinosi, kai buvo bandoma jį perduoti pirmą kartą, tai, kad jis priešinsis **bandant perduoti antrą kartą, paprastai negali būti laikoma aplinkybe, kurios nebuvo galima numatyti**.

Teisingumo Teismas pažymėjo, kad valstybės institucijos turi priemonių, dažniausiai leidžiančių joms įveikti prašomo perduoti asmens pasipriešinimą. Taip pat įmanoma pasinaudoti transporto priemonėmis, kurioms naudoti prašomo perduoti asmens pasipriešinimas negali užkirsti kelio.

Vis dėlto, Teisingumo Teismas nusprendė, jog **negalima visiškai atmesti galimybės, kad dėl išskirtinių aplinkybių atitinkamos institucijos objektyviai negalėjo numatyti prašomo perduoti asmens pasipriešinimo perdavimui** ir kad šio pasipriešinimo pasekmių perdavimui nebuvo įmanoma išvengti, nepaisant visų atsargumo priemonių, kurių ėmėsi šios institucijos. Teisingumo Teismas padarė išvadą, kad **prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas turi patikrinti, ar tokios aplinkybės buvo nustatytos pagrindinėje byloje**.

Be to, kadangi *Court of Appeal* gali nepripažinti pakartotinio T. Vilko pasipriešinimo *force majeure* aplinkybe, **Teisingumo Teismas patikslino, kad Sąjungos teisės negalima aiškinti kaip reiškiančios, kad pasibaigus nustatytiems terminams vykdančioji teisminė institucija nebegali suderinti su išduodančiąja teismine institucija naujos perdavimo datos** arba kad vykdančioji valstybė narė nebeprivalo tęsti Europos arešto orderio vykdymo procedūros.

Aiškinimas, pagal kurį vykdančioji teisminė institucija nebeturi nei perduoti prašomo perduoti asmens, nei šiuo tikslu su išduodančiąja teismine institucija suderinti naujos perdavimo datos pasibaigus numatytiems terminams, pakenktų tikslui paspartinti ir supaprastinti teismų bendradarbiavimą. Darytina išvada, kad **vien pasibaigus numatytiems terminams vykdančioji valstybė narė neatleidžiama nuo pareigos tęsti Europos arešto orderio vykdymo procedūrą ir atlikti prašomo perduoti asmens perdavimą, o šiuo tikslu atitinkamos institucijos turi suderinti naują perdavimo datą**.

PASTABA: Prašyme priimti prejudicinį sprendimą valstybių narių teismai, nagrinėdami juose iškeltą bylą, gali pateikti Teisingumo Teismui klausimus dėl Sąjungos teisės išaiškinimo ar Sąjungos teisės akto galiojimo. Teisingumo Teismas nenagrinėja nacionalinės bylos. Remdamasis Teisingumo Teismo sprendimu šią bylą turi išspręsti nacionalinis teismas. Šis sprendimas taip pat privalomas kitiems nacionaliniams teismams, nagrinėjantiems panašias problemas.

Žiniasklaidai skirtas neoficialus dokumentas, neįpareigojantis Teisingumo Teismo.

[Visas sprendimo tekstas](#) nuo jo paskelbimo dienos prieinamas CURIA tinklalapyje.

Kontaktinis asmuo: Gitte Stadler ☎ (+352) 4303 3127